

2018-05-31
M2018/01642/Ee

Miljö- och energidepartementet

Statens energimyndighet
Box 310
361 04 Eskilstuna

Uppdrag till Statens energimyndighet att möjliggöra att Gotland blir en pilot för ett hållbart energisystem

Regeringens beslut

Regeringen ger Statens energimyndighet (Energimyndigheten) i uppdrag att verka för att Gotland ska vara ett pilotområde som går före i omställningen till ett hållbart energisystem, med avseende på energipolitikens tre grundpelare: försörjningstrygghet, konkurrenskraft och ekologisk hållbarhet.

Energimyndigheten ska i samverkan med relevanta aktörer ta fram en färdplan för omställningsarbetet, med utgångspunkt i den förstudie som Energimyndigheten avrapporterade den 10 april 2018 (ER 2018:5). Särskilt ska samverkan ske med Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland, Energimarknadsinspektionen, Affärsverket svenska kraftnät (Svenska Kraftnät) och Försvarsmakten. Energimyndigheten ska redovisa färdplanen till regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) senast den 29 mars 2019.

I uppdraget ligger även att Energimyndigheten ska samordna det fortsatta arbetet med att realisera färdplanen och publicera hur utvecklingen fortskrider vartannat år, med start 2020. En särskild rapportering till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) ska ske årligen i samband med myndighetens årsredovisning.

Bakgrund

Den 29 juni 2017 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en förstudie till hur Gotland kan användas som pilot i omställningen till ett smart och förnybart energisystem i Sverige. Utgångspunkten var den ramöverenskommelse för Sveriges långsiktiga energipolitik som

undertecknats av Socialdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet de gröna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i juni 2016 och som sedermera legat till grund för propositionen Energipolitikens inriktning (prop. 2017/18:228) och målet om 100 procent förnybar elproduktion år 2040.

Genom beslut om det klimatpolitiska ramverket har riksdagen fastställt etappmålet till 2045 som innebär att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045 för att därefter uppnå negativa utsläpp. Utsläpp från verksamheter inom svenskt territorium ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen år 1990. En stor del av Sveriges utsläpp av växthusgaser av fossilt ursprung är i dag energirelaterade.

Den 10 april 2018 rapporterade Energimyndigheten sitt uppdrag till regeringen. I förstudien konstateras att Energimyndigheten anser att det är fullt möjligt att skapa ett hållbart och robust energisystem på Gotland. Energimyndigheten föreslår i förstudien ett antal initiala åtgärder för att möjliggöra omställningen till ett hållbart energisystem på Gotland. Energimyndigheten föreslår också att myndigheten får ett nytt uppdrag där myndigheten ska ta förslagen vidare och samordna arbetet med att realisera dem.

Arbetet ska även ses som ett led i EU:s initiativ *Clean Energy for EU Islands* där Sverige ingår.

Närmare om uppdraget

Omställningen till ett hållbart energisystem kommer att kräva nya tekniska lösningar och affärsmodeller inom flera energirelaterade områden. Samtidigt går teknikutvecklingen snabbt framåt inom energiområdet vilket medför att regelverk kan behöva prövas och anpassas för nya tekniker. En regionalt sammanhållen arena där teknik, affärsmodeller och regelverk prövas kommer att ha ett stort värde för den omställning av energisystemet som är nödvändig för att nå energi- och klimatmålen. Ett regionalt helhetsgrepp möjliggör även interaktion i omställningsarbetet mellan energisystemets olika sektorer och mellan olika samhällsaktörer, som offentlig sektor, näringsliv och enskilda medborgare.

I arbetet med omställningen ska aspekter kring trygg energiförsörjning både i fredstid och höjd beredskap beaktas.

Målet om 100 procent förnybar elproduktion väntas medföra en större andel variabel väderberoende elproduktion. Gotland var tidiga med utbyggnad av vindkraft och har redan i dag en stor andel variabel elproduktion, vilket gör Gotland till en lämplig pilot för elsystemets väntade utveckling. Gotland har även goda resurser i form av sol och vind för att fortsätta utbyggnaden av förnybar elproduktion.

Den färdplan som ska tas fram bör konkretisera hur de åtgärdsförslag som presenteras i Energimyndighetens förstudie ska kunna realiseras, med förslag på finansiering av åtgärderna och roller för berörda aktörer. Forum för smarta elnät har en särskild roll i framtagandet av färdplanen samt som utförare av vissa åtgärder som föreslagits i förstudien. De åtgärdsförslag som är skalbara för omställningen av energisystemet i hela riket bör prioriteras. Färdplanen bör även innefatta en samhällsekonomisk konsekvensanalys för åtgärderna. För att färdplanen ska få bred förankring ska den tas fram i samverkan med relevanta aktörer, inte minst Länsstyrelsen i Gotlands län, Region Gotland, Energimarknadsinspektionen och Svenska Kraftnät. Då Försvarsmakten åter har etablerat verksamhet på Gotland ska Energimyndigheten även samverka med Försvarsmakten om färdplanen.

Energimyndighetens roll i det fortsatta arbetet med att realisera färdplanen ska vara som samordnande för de aktörer som aktivt deltar i omställningsarbetet, som kommer att kräva insatser från flera delar av samhället än det offentliga. Lärdomar från omställningsarbetet på Gotland ska tillvaratas som en helhet och resultaten och den planerade fortsatta utvecklingen ska därför publiceras av Energimyndigheten vartannat år, med start 2019.

På regeringens vägnar

Ibrahim Baylan

Alexander Meijer

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Försvarsdepartementet/MFI

Finansdepartementet/BA

Miljö- och energidepartementet/KL

Näringsdepartementet/RTS

Affärsverket svenska kraftnät

Energimarknadsinspektionen

Forum för smarta elnät

Försvarsmakten

Region Gotland

Länsstyrelsen i Gotlands län